

PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM
BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR
TÖRTÉNELEMTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA
VEZETŐJE: DR. ŐZE SÁNDOR DSC

A DOKTORI ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

Éhmann Gábor

Katona és pap

Tabódy István élete (1921-2000)

„Isten búzája vagyok én, és kell, hogy megőröljenek a vadállatok fogai, és így
Krisztus tiszta kenyerének bizonyuljak.” (Antiochiai Szent Ignác)

Témavezető: Dr. M. Kiss Sándor
egyetemi tanár, professor emeritus
Társtémavezető: Czene-Polgár Viktória PhD

Budapest, 2024

I. A kutatás előzményei, céljai

Az 1989–90-es rendszerváltozást követő mintegy három évtizedben számos munka született a hazai katolikus egyház XX. századi történetéről, különösen az 1945 utáni, az 1956-os forradalom és szabadságharc időszakáról, illetve a Kádár-korszak egyházat érintő politikájáról. A teljes kép megértéséhez szükség van egyéni biográfiák, egyéni életutak bemutatására, amelyek kiegészítik a korszak egyháztörténelmét. Doktori értekezésemmel ezen feltáró munkából szeretnék részt vállalni azáltal, hogy a témakörben részletekbe menő vizsgálatot folytattam Tabódy István életének kutatásában.

Munkámmal Tabódy életének teljes bemutatását tűztem ki célul, az ő életének szemszögéből próbálom bemutatni a vizsgált korszak és az életmű találkozáspontjait. Az értekezés hiánypótló kíván lenni, hiszen bár tevékenységével, különösen a kizárt szeminaristák esetével, sok szakmabeli történész foglalkozott, életének részletekbe menő bemutatása még váratott magára. Bár Tabódy nem tartozott a magyar katolikus papság vezetői közé, sőt az egyházmegyéje vezetésébe sem kerülhetett be, azonban körülmények adta lehetőségek mégis olyan helyzetbe hozták, amikor kiemelt szerep jutott neki a Vatikánhoz hű papi utánpótlás alakításában, valamint életének példája igazodási pontot adott számos egyházi és világi hívő életében. Ezért véleményem szerint számos ponton megkerülhetetlen az ő személye a korszak vizsgálatánál. Tabódy István 6896 napot töltött a kommunista diktatúra börtöneiben, internálótáborokban, ebből négy és fél évet magánzárkában volt egyedül rabságban. Ezzel a második helyet foglalja el (Lénárd Ödön után) azon a képzeletbeli dobogón, ahol az egyházüldözés miatt hosszú éveket börtönben töltők állnak. Egy, a kádári Állambiztonság számára készített belső irat a megátalkodott elemek közé sorolja, mivel nemcsak saját sorsát, hanem egyháza sorsát is szem előtt tartotta. Mivel érdekelt ki ez a sok büntetést és szenvedést?

Történetére jóval a doktori tanulmányok megkezdése előtt fölfigyeltem, Ministránsaként és a történelem iránt érdeklődő gyerekként alkalmam volt sokat hallani élettörténetének fordulatos, rendkívül izgalmas részleteiről. Találkozhattam recski rabtársaival (pl. Kéry Kálmánnal, Zimányi Tiborral), paptársaival, a máltai lovagokkal és a vitézekkel is. Egyik alkalommal arra biztattam, hogy írja meg az élettörténetét, de ő azt válaszolta, hogy majd megírják mások. Akkor határoztam el, hogy majd én leszek az, aki összefoglalja életének eseményeit. Ezt vezetett a disszertáció megírásához. A kutatás során pedig megismerhettem a Tabódy rokonságát is, valamint Tabódy paptársait, a „titkosan szenteltek”; és számos élet drámáját, sokszor szomorú történetét hallgathattam végig. A kutatás következtében egy egészen különleges XX. századi életpályát ismerhettem meg, amely nagyon egyedi, nagyon sajátos, különleges, keresztekkel teli életpálya.

II. A kutatás forrásai, módszerei

Tabódy István életéről, tevékenységéről több ezer oldal levéltári forrás, sajtóban megjelent anyag fellelhető, de számos kortársa is visszaemlékezésével gazdagítja az élettörténetét. Összességében elmondható, hogy forrásbőséggel találkoztam.

Tabódy István kiemelt célszemély volt a magyar állambiztonság számára az *Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában* (ÁBTL) a kutatható anyag óriási mennyiségű, több, mint kétszáz (212) őrzési egységben találhatóak a személyére vonatkozó anyagok a levéltár adatbázisában Tabódy István nevére keresve e sorok írásakor. Ezek közül Tabódy 1947 és 1953

közötti internálásáról (Buda-Dél, Kistarcsa és Recsk) három névre szóló kötet anyagát használtam fel. A Központi Szeminárium 1956-os tevékenységét vizsgáló operatív és vizsgálati anyagok nyolc kötetet ölelnek fel, melyben az ügyben érintettek anyagai találhatóak, köztük Tabódy kihallgatási jegyzőkönyvei. Az 1958-61 közötti Központi Szeminárium ügyét részletesen taglalja a „Kizártak” hat kötete, valamint „Tabódy” egy, „Rédly és társai” hat kötetének vizsgálati anyaga, és alapos betekintést adott az Állambiztonság munkájába. A Tabódyról készült számos ügynöki jelentés egyrészt az állambiztonság működési mechanizmusát, érdeklődésük irányát mutatja meg, másrészt azonban abból adódóan, hogy megbízhatóságukat a hatóság alaposan ellenőrizte, értékes forrásai voltak egy-egy témának. Különösen alapos vizsgálat alá vettem a Tabódy mellé beépített fogdaügynök jelentéseit, mely egy másodlagos kihallgatási sorozatra is rámutatott.

Tabódy peranyagának vizsgálatát a *Budapesti Fővárosi Levéltárban* (BFL) és a *Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában* (MNL OL) található anyagokkal is összevettem, ami letartóztatási és házkutatási parancsokat, kihallgatási- és tanúkihallgatási jegyzőkönyveket, önvallomásokat, a Budapesti Fővárosi Bíróságon lefolytatott per dokumentumait, a vádiratot, a per jegyzőkönyveit, az ítéleteket, illetve kegyelmi kérvényeket is tartalmaz.

Az *Állam és Egyházügyi Hivatal* iratai sem kerültek el a figyelmemet, melyek jól összevethetők az Állambiztonság munkájával. Itt található Tabódynak az a levele, melyet Hegedűs András miniszterelnöknek írt a forradalom kitörése előtt néhány héttel. A *Hadtörténelmi Levéltár* (HL) iratai között a katonai tanulmányairól (kőszegi katonai alreál és a Ludovika) adtak alapos tájékoztatást. A *Budapesti Fegyház és Börtön Irattárát* sem hagytam ki, hiszen Tabódy 1961 és 1972 közötti raboskodása alatt bizony rengeteg feljegyzés készült, főleg a magasviseletéről és a kegyelmi kérvények elutasításának hátteréről.

Tabódy a székesfehérvári egyházmegye papjaként szolgált, ezért a dolgozatomhoz a *Székesfehérvári Püspöki és Székeskáptalani Levéltár* (SzfvPL) személyi anyaga Tabódyról, valamint papsága állomáshelyeinek (Bicske, Kisláng és Csabdi) plébániai irataira is kiterjedt a kutatásom. Bicske és Csabdi esetében a *Historia Domust* is felhasználtam. A *Központi Szeminárium Irattára* Tabódy 1954 és 1959 közötti budapesti tanulmányairól adtak kiegészítést. A *Magyar Honvédség Központi Irattára* anyagában Tabódy személyi dossziéjában az 1941 és 1947 között tényleges katonai szolgálatról, illetve a rendszerváltás utáni megbecsüléséről találhatunk forrásokat.

Dolgozatomban nem maradhatott ki az oral history anyag sem. Az oral history meglehetősen befolyásolja a Tabódyról kialakított narratívát, hiszen megélte a rendszerváltozást, szabadabban beszélhetett a múltjáról, reflektálhatott róla. Nehézsége viszont az időskori visszaemlékezés, csapongás, saját legendaképzése. Kutatóként természetesen kiritkával kellett kezelni ezeket, bár Tabódy meglehetősen őszintén beszélt múltjáról, ezért sok segítséget adott a munka során. A visszaemlékezések és az oral history anyagok közös jellemzője, hogy az adatközlők túl az 1989–90-es rendszerváltozáson, az események után akár negyven-ötven évvel, idős korukban vetették papírra emlékeiket, illetve beszéltek el a történéseket. Ezen források hozzájárultak az események mögött rejlő emberi érzések jobb megismeréséhez, a történelem által formált személyes életpályák, sorsok feltárásához. Mivel azonban a szubjektív életertézetek, illetve az eltelt idő során kialakult értelmezés nagyban befolyásolhatják az emlékezetet, igyekeztem ezen forrásokat rendkívül erős forráskritikai elemzés alá vetni. A legnagyobb bánatomra már nem tudtam alapos interjút készíteni Tabódyval, hiszen a levéltári anyagokat Tabódy halála után ismerhettem csak meg, életének utolsó szakaszában pedig már az egészségügyi állapota nem tette lehetővé az alapos személyes reflexiókat.

A téma feldolgozásához Tabódy István életéről megjelenő sajtóanyagokat is felkutattam, és beépítettem a munkámba. Különösen sok forrást használtam fel Tabódy édesapja, Tabódy Tibor munkásságának bemutatásakor, de Tabódy 1947-es letartóztatásához és a rendszerváltás utáni tevékenységéhez is számos a sajtóban megjelent anyag adott segítséget, ami bemutatta azt, hogy vált alkalmassá Tabódy személye a rendszer ellenségképének formálására.

Doktori munkám megírásához felhasználtam a családi hagyatékot és a saját gyűjtésem eredményeként készült interjúk anyagát is, így alkalmam nyílt még élő tanúkat felkeresni. A családi hagyatékban fellelhető fényképek, tárgyak, feljegyzések, levelezések bővítették a kutatásomat, egyben kontrollforrásként is használhattam őket, mind ahogy a még élő kortársak interjúit, amely segítségével Tabódy kapcsolatrendszerének szövevényességét fedezhettem fel.

III. A kutatás tudományos eredményei

Doktori értekezésemben kísérletet tettem Tabódy István életpályájának bemutatására a meglévő források és a szakirodalom ismerete alapján.

- A katonaság és papság, ez a két merőben eltérő hivatás, sokszor összerosódott életében, hozzátartozott a személyiségéhez. Ez volt benne az egyedi, tabódys. Tabódy fiatalsága a katonaságról szólt. Tízéves korától már *cőger* volt Kőszegen, majd a Ludovika Akadémián lett huszárhadnagy. A frontra csak a német megszállás után vezényelték ki, így néhány hónap után a lengyelországi hadszíntéren a szovjet hadsereggel szembeni esélytelen küzdelemben súlyosan megsebesült. A második világháború utáni rövid koalíciós időszakban igazolták az újonnan megalakult hadseregbe, de két évvel később, nem sokkal a századosi kinevezése után, letartóztatták és internálták. A rendszerváltás után kapta vissza rangját, majd az igen magas vezérőrnagyi kitüntetésben is részesült. A katonai neveltetés, a 11 éves katonai képzés és a kiváló tanárok példája (pl. Matthia Károly) a fizikai-lelki megpróbáltatások elviselésében adott számára olyan felkészítést, amire akár a kihallgatásoknál, akár a szabadságvesztéseknél tudott erőforrásként számítani. Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy az internálótáborokban és a kispapok szervezésénél is olyan képességeket tudott kamatoztatni, melyeket a katonai felkészítésből merített.
- A papságra való képzést tehát csak egész későn, 1954-ben, krisztusi korban, 33 évesen kezdte el, így társainál majdnem tizenöt évvel idősebb volt, jóval nagyobb élettapasztalattal rendelkezett. Nem egyházi körökben szocializálódott, nem egyházi iskolában tanult, egyházi műveltsége felületes volt. Később életéből vett személyes példákkal és a megnyerő személyiségével tudott hatni.
- A szemináriumban, mint rendkívüli hallgató vett részt, a székesfehérvári egyházmegye egykori tanárai vizsgáztatták, és nem az Akadémia professzorai, tanárai; ez függetlenséget biztosított számára. Ráadásul a papságra való felkészülését többször meg is kellett szakítania, az állami eltiltás és a hét hónapos börtönbüntetés miatt. Így a kötelezően előírt időnek csak töredékét töltötte a szemináriumban. Az egyházi rend különböző fokozatait is meglehetősen kalandos körülmények között kapta meg, eltiltások és börtönbüntetések között. Bár 1958-ban szentelte fel püspöke, börtönbüntetése és egyéb okok miatt csak 1973 őszén kezdhetette meg rendszeres papi szolgálatát, akkor is állandó megfigyelés alatt tartotta őt a hatalom, szinte a rendszerváltásig. Jól érzékelteti a saját magáról alkotott képet, hogy bár huszárként nem tudott lovagolni (kezdetben), papként nem tudott latinul, mégis szétválaszthatatlan ez a két pálya, ahogy mindent összesítve idős korában kifejtette „Isten sorkatonája vagyok, és az is maradok, amíg jelentéstartalatra magához nem rendel.”

- Tabódy István édesapja példáját (politikai és katonai pálya, egyházi kapcsolatok, máltai lovag) követve rövid politikai szerepet vállalt. Ez, és a Horthy Sophie-val való levelezés hat és fél évi internálást vont maga után, ezért a politikai szerepléstől később távol tartotta magát. A másik örökség, a kapcsolati háló, életreszóló erőforrást adott számára, különösen igaz ez Shvoy Lajossal, Zadravetz Istvánnal és Mindszenty József fel való ismeretségére. Tabódy családja a magyar középnemesség közé sorolható, ami a kommunista rendszerben, különösen a bírósági ítéletek és kegyelmi kérvények kapcsán rendkívül negatívan hatott rá, de származását nemhogy elhallgatta, elrejtette volna, hanem rendszerint hangoztatta is, miszerint sohasem fog csúszkálni vagy bujkálni, azért, mert Tabódy, vagy pláne, mert pap.
- Tabódy életpályáját, szerepét átszövi a kapcsolatrendszerből való meritkezés. 1945 előtti segítő kapcsolatai még inkább a családi ismeretségekből adódnak, ezek a kapcsolatok leginkább családi és egyházi eredetűek, amelyek egy része az 1945 utáni világban szétporladt. A társadalom szinte felső rétegéhez nem tartozó, de állandóan oda vágyó katonatiszt elveszítette azt a világot, amiben szocializálódott. Helyette viszont megjelent egy saját maga által kiépített kapcsolati háló: a katonatársak és az internálótáborokban megismert rabtársak által. Ebben inkább civilek vannak jelen, az egyházi kapcsolatait a börtönviselt, „tűzben próbáltak” adták” (Mócsy Imre, Halász Piusz, Lénárd Ödön stb.).
- Az egyházzal való kapcsolata gyerekkorában gyökeredzik. Apja a Regnum Marianum egyházközség világi elnöke volt, amit plébánosként a későbbi székesfehérvári püspök Shvoy Lajos vezetett. Shvoy keresztelte meg Tabódyt, ő lett a bérmaapja, így, amikor viszonylag későn a papi hivatás mellett döntött, akkor Shvoy-t kereste meg Székesfehérváron, akit szinte pótapjának tekintett. Shvoy állt mellette a szemináriumi évek során, valamint a kizárt kispapok szervezésében is tanácsokkal látta el Tabódyt. (Szimbolikusnak mondható, hogy a Zadravetz István általi titkos szenteléseken Shvoy adta kölcsön a püspöki jelvényeket.) Tabódy István másik egyházi példaképe Mindszenty József esztergomi érsek volt, aki még zalaegerszegi plébánosi korából került kapcsolatba a családdal. Tabódy úgy érezte, bár nem sok személyes találkozásuk volt, hogy fiaként tekintett rá a bíboros. Ez talán annak köszönhető, hogy apja halálakor Mindszenty adta át neki az apai keresztet. Az 1956-os forradalom idején az eseményekre bölcsen reagáló, visszafogott Tabódy készen állt a bíborosi üzenetre szolgálatba állni a kispapokat vezetve (erre végül nem került sor). A bíboros pedig Tabódy szabadonbocsátásáért többször próbált közbenjárni.
- Tabódyt az internálótáborok világa nemhogy megtörte volna, de papi hivatásának is egyfajta bölcsőjévé vált. „Ha én nem kerülök ilyen körülmények közé, akkor soha, semmilyen körülmények közt papnak nem mentem volna. Én ezeket az emberek soha nem hibáztattam, soha nem is gyűlöltem, szeretettel gondolok most is ezekre.” „A bosszú nem célravezető valami” – mondogatta. A megbocsátás hősi erényét magas fokon művelte, példa rá a recski “szeretem magát” történet, a Halász Györggyel és a „Sísapkással” szemben tanúsított viselkedése. De megbocsátott az őt eláruló ügynököknek is, sőt a helyi pártvezetőkkel is emberi viszonyt tudott kiépíteni a hetvenes-nyolcvanas években.
- A személyes kvalitásai miatt tudott hatással lenni az emberekre, akár a kispapokra, akár a vatikáni kapcsolatot megszervező hölgyekre, de a fiatalok között is otthonosan mozgott. Ez egyrészt a saját életpéldájának köszönhető (internálótáborok, szökések, szembenállások, katonai attitűd), másrészt a társakért való küzdelem tette hitelessé. Küzdött a társakért, akár a szovjet páncélosok elleni harcban, akár az internálótáborokban: Buda-Délen, Kistarcsán és Recskén (itt igyekezett reményvesztett társait visszatartani az öngyilkosságtól), majd már a Központi Szemináriumban

főduktorként, és a kizárás után a titkos szeminárium élén, a börtönökben pedig az ellátás jobbitásáért, a rendszerváltás után pedig híveiért.

- Életének egyes szakaszai jól mutatják a kor (egyház)politikai változásait. Emlegette, hogy saját példáján keresztül gyakorolta be vele az Úristen, hogy hogyan kell felkészítenie a kizárt szeminaristákat. A korszak egyháztörténetének fontos szereplőjévé vált. Szentelése után olyan helyzetet teremtett maga körül, amelyben a papi utánpótlás egyik kulcsszereplőjévé vált, és karakteres, kemény választ adott a kommunista államnak. Jól szemlélteti az életútja, hogy a Rákosi- és a Kádár-rendszer politikája szorosan kapcsolódott egymáshoz. Tabódy István a rendszer szemében visszaeső, többször büntetett, és nem illeszthető be a kommunista-szocialista rendszerbe, személye nem konszolidálható. Tabódy szemben állt a kommunista rendszerrel együttműködő békepapi mozgalommal, valamint megszervezte a rendszerrel szembenő papi utánpótlás magját. Saját papszentelése után nem egész két évvel már papokat szenteltetett, szemináriumot vezetett, a Szentszékkal tartotta titkos csatornákon keresztül a kapcsolatot, letartóztatása előtt pedig próbálkozott az egyházi hierarchia megváltoztatásával is (püspökszentelési kísérletek), de a letartóztatása miatt erre már nem kerülhetett sor. A szervezés mellett arra is volt ideje, hogy egy regiszteres füzetbe összegyűjtse a kommunista államhatalommal együttműködő papok neveit, készülve egy más világra.
- A Politikai Rendőrség, majd az Állambiztonság számára különleges a személye 1947-ben, 1957-ben és 1961-ben is. Jól lehetett rajta bemutatni a rendszer ellenségét, ezért használta fel a sajtó kiemelten az ő személyét. Nagy fogásnak tartották 1947-ben, amikor a Szabadság Párt tagjaként, egykori ludovikásként, Horthy Miklós unokájával levelezett. Letartóztatása alkalmas figyelmeztetés volt a kiépülő kommunista rendszer ellenfelei számára. Ez 1957-ben sem volt másként, amikor az egyház (papi utánpótlás, Mindszenty-támogatók), a megújulni vágyó politikai pártok, illetve a katonatiszti csoport számára üzentek a letartóztatásával. Paradox módon, 1956-ban Tabódy volt a fék, a visszafogottságot, a nyugodtságot képviselte a fiatal, szabadság által megihletődött szeminaristák között. 1961-ben, a nagy letartóztatásokkor az ő személye kapcsolta össze a pártvezetés számára túl enyhének tartott 1957-es ítéletet és a békepapság ellen lázadó 1959-ben kizárt szeminaristákat. 1961-ben, a letartóztatása után, a rendszeres kihallgatások mellett a vizsgálótisztek minden fortélyt bevetve, többek között fogdaügynök segítségével próbálták megtörni Tabódyt. Az eszközöknek igen bőséges tárházát vonultatták fel: a halálos fenyegetéstől a püspöki kinevezés ígéretéig mindent bevetettek. Tabódyból azonban nem sikerült részletes beismerő vallomást kicsikarni. A hosszú börtönbüntetése időszakában pedig ádáz ellenségnek tekintették a hitéhez ragaszkodó és azt megvalló papot. A szabadulása utáni is megfigyelés alatt tartották, volt olyan beszervezett ügynök, aki a Tabódy-családdal is jó viszonyt alakított ki, így tudott közelebb férkőzni hozzá. Fontosnak tartom megállapítani, hogy elérte az Állambiztonság a fő célt, Tabódyt leválasztották, elszeparálták a katolikus egyházvezetéstől. Tabódy visszaemlékezésiben mindig okolta a hivatalos egyházi hierarchiát is a lebukása és az ítélete miatt, holott a háttérben az Állambiztonság játszotta a főszerepet. Az pedig, hogy neki a börtönben püspökséget ajánlottak a vallomásért, Tabódy számára egy fontos, keserű és állandóan emlegetett téma maradt a haláláig.
- Fontos kérdés, hogy milyen felelőssége van Tabódynak a „titkosan szenteltek” sorsában. Felelős-e a kispapokért, akiknek az állami engedélyek hiányában titokban megszervezi a pappá szentelését, s évekig nem jutottak állami engedélyhez. Értelmezhető-e úgy, hogy az Állambiztonság és az ÁEH számára a Központi Szeminárium meggyengítéséhez, esetleges megszüntetéséhez ürügyeként alkalmas volt Tabódy, az

örök lázadó személye, hiszen ő állt élére az ellenállásnak. Már a szemináriumi főduktori kinevezése is több kérdést vet fel. Később többször a fejéhez vágták, hogy tönkretette a Központi Szemináriumot a forrófejűségével és lázító magatartásával. A visszaemlékezésekből azonban kiderült, ahogy már az 1957-es perben is, hogy a seminaristák Tabódy nélkül is szembeszálltak az akkori vezetéssel. Azonban Tabódy szerepe abban volt jelentős, hogy amikor már a szembenállás megtörtént, akkor segítette társait tanulmányaik befejezésében és a papszentelés elérésében. A kihallgatások alapján pedig egyértelműen kiderült, hogy Tabódy a racionalitáson is túl védte társait, püspökeit (Endrey Mihály, Shvoy) és a Vatikánt. A kor nagy egyházzellenes persorozatában Tabódy kapja éppen ezért a legnagyobb büntetést (12 év), hiszen beismerő vallomása alkalmas lett volna egy még szélesebb körű leszámolásra. Személyével (büntetésével) példát statuáltak azok felé, akik még beilleszthetőek voltak a rendszerbe.

- Szabadulása után, a hetvenes évek második felére megtört emberként, látszólag belesimult a rendszerbe, élte a falusi plébános életét. Tabódy aktív papi korszakában az építkező pap lett. Csabdin, Kislángon, Bicskén is felújításra váró templomok és plébániák várták. Csabdi, Kisláng kis településeknek számítottak, ott kevesebb problémát okozott a rendszer szempontjából, a fiataloktól is sikeresen leválasztotta az Állambiztonság. Míg 1961-ben a titkos szeminárium szervezése ügyében még súlyosbították a bírósági ítéletét a külföldről megszerzett pénzek miatt, sőt a külföldi kapcsolatokért hűtlenséggel is vádolták (a hatvanas évekbeli amnesztiarendelet többek között ezért sem vonatkozhatott rá), addig a nyolcvanas években az addigra bekövetkezett eladósodás miatt már a papok által külföldről behozott pénzek is jótékony hatással voltak az állam gazdaságára, így Tabódy a külföldi kapcsolatain keresztül behozott pénzt is ráfordíthatta a templomok felújítására.
- A rendszerváltás után Tabódy bekerült az országos hírekbe. Rendszeresen jelentek meg róla cikkek a sajtóban: az életéről, illetve a különböző reprezentatív eseményeken való megjelenése okán. Ezek általában emlékművek megáldása, emlékmisék, avatások, amelyek sokszor mind a katonai, mind a papi személyének, valamint egykori üldözöttségének is szóltak. Sőt a Honvédség keretein belül megalakuló tábori lelkészség katolikus delegáltja is volt kezdetben. Portréfilm is készült róla, bár a Magyar Televízióban hétköznapi este került levetítésre. A rendszerváltás már nem hozta, nem is hozhatta el számára az egyház méltó megbecsülését, ezért tartotta fontosnak a katonaságtól, a vitézektől, a máltai lovagoktól és egyéb szervezetektől kapott kitüntetések. Tragédiája, hogy a rendszerváltáskor már a hetvenedik életévét taposta, a katonaság már csak néhány évre kínált számára elégtételt. A legnagyobb elégtételt a tábori püspökség jelentette volna számára, ám életkora és élethelyzete ezt már nem tette lehetővé. A 6896 nap nem múlt el nyomtalanul, fizikailag és lelkileg is nyomot hagyott Tabódyn. Az elvesztegetett évekért a honvédség elismerése, a katonai szerep adott számára kárpótlást (a vitézi rend belső harcai inkább felőrölték), de fontos volt számára az is, hogy máltai lovag lehetett az apja nyomdokába lépve. A hívei szerették és megbecsülték Csabdiban, Kislángon és Bicskén egyaránt.

IV. Publikációk az értekezés témakörében

Katona és pap. *Életünk* 7 (2011) 75-89.

Katona és pap: Emlékezés vitéz Fekesházi és Tabódi Tabódy Istvánra. In: *Miles Christi évkönyv* (MMXI.), 151-177.

A huszárból lett pap – Tabódy István az '56-os események forгатagában. In: GAGANETZ Péter – GALAMBOS István (szerk.) *A vidék forradalma – 1956, tanulmánykötet*, TITE, Budapest, 2012, 67-80.

Tabódy István börtönbüntetése és kiszabadítására tett kísérletek (1961-1972). In: *A diktatúra évtizedei. Tanulmányok, esszék, előadások* (szerk. HORVÁTH Miklós), PPKE BTK, Piliscsaba, 2013. 309-351.

Éhmann Gábor: Tabódy István internálása. In: *Utak és útkereszteződések. Ünnepi tanulmányok M. Kiss Sándor tiszteletére*. Budapest 2013. 367-379.

Egyéb megjelent írások a témában:

Éhmann Gábor: Emlékezés Tabódy Istvánra. *Új Ember*, 2012. február 26. 9.

A történelmi véna. Bicskei Élet. 2015. október

Centenárium emlékévk Tabódy István tiszteletére. Bicskei Élet, 2021. április

Megjelent recenzió

Éhmann Gábor: Recenzió: Speck István: *A Szilai-ügy*. Budakeszi, 1956 Budakeszi Kultúra Alapítvány, Budakeszi, 2011. In: *A diktatúra évtizedei. Tanulmányok, esszék, előadások* (szerk. HORVÁTH Miklós), PPKE BTK, Piliscsaba, 2013, 351-354.